

VYKDYTA VEIKLA

2014 m. toliau vyko mokėjimo įstaigų licencijavimo procesas: buvo išduotos 5 licencijos teikti mokėjimo paslaugas. 2014 m. ketvirtąjį ketvirtį buvo suteikta 1 mokėjimo įstaigos licencija – UAB „PAYPAY.LT“. Ši mokėjimo įstaiga ketina teikti Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 5 straipsnio 6 punkte numatytą mokėjimo paslaugą – pinigų perlaidas. Paslauga bus teikiama Lietuvoje veikiančioms mažoms ir vidutinėms elektroninėms parduotuvėms, t. y. mokėjimo įstaiga, administruojanti elektroninės parduotuvės mokėtojų mokėjimus, bus mokėjimų tarpininkas tarp elektroninės parduotuvės ir pirkėjo.

2015 m. sausio 1 d. Viešajame mokėjimo įstaigų sąrašė buvo užregistruotos 37 mokėjimo įstaigos. Iš visų mokėjimo įstaigų 25 turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti mokėjimo paslaugas Lietuvos Respublikoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (šia teise pasinaudojo 3 mokėjimo įstaigos: UAB „Worapay“, UAB „Alternative Payments“ ir „TT Express“, UAB), 12 įstaigų turėjo mokėjimo įstaigos ribotos veiklos licencijas, galiojančias tik Lietuvos Respublikoje ir numatančias, kad mokėjimo įstaigos per pastaruosius 12 mėn. įvykdytų mokėjimo operacijų sumos vidurkis būtų ne didesnis kaip 3 mln. Eur per mėn. Pažymėtina, kad 30 iš visų licencijas turinčių mokėjimo įstaigų turėjo licencijas, suteikiančias teisę teikti vienintelę mokėjimo paslaugą – pinigų perlaidas, 3 – mobiliojo ryšio tinklo operatoriaus teikiamą mokėjimo paslaugą, 4 – įvairias mokėjimo paslaugas.

Dauguma mokėjimo įstaigų, kaip ir ankstesniais laikotarpiais, vykdė ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugas teikė tik kaip papildomas, todėl ataskaitinę datą, kaip ir ankstesnėmis ataskaitinėmis datomis, ir pajamų iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos dalis, ir įsiskolinimų už teikiamas mokėjimo paslaugas dalis buvo nedidelė – sudarė atitinkamai 4 proc. visų pajamų ir 1,5 proc. visų įsipareigojimų. Tam įtakos turėjo daugumos mokėjimo įstaigų, ypač mobiliojo tinklo operatorių, vykdomos veiklos modelis, kai didžioji pajamų dalis gaunama vykdant ūkinę ir komercinę veiklą, o mokėjimo paslaugos yra tik papildoma veikla.

Akcinių patvirtintų (audituotų, jei auditas privalomas) finansinių ataskaitų duomenimis, 2014 m. mokėjimo įstaigos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos uždirbo 69,3 mln. Lt (20 mln. Eur). Palyginti su 2013 m., mokėjimo paslaugų pajamos padidėjo 2,3 mln. Lt (0,68 mln. Eur), arba 3,5 proc. Mokėjimo įstaigų pajamų iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos išaugimą 2014 m. nulėmė išaugusios 13 mokėjimo įstaigų pajamos iš šios veiklos.

Bendra mokėjimo įstaigų per 2014 m. atliktų mokėjimo operacijų apyvarta sudarė 6,81 mlrd. Lt (1,9 mlrd. Eur). Palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, ji sumažėjo 90 mln. Lt (26 mln. Eur). Tam didžiausią įtaką darė 2 didžiausių mokėjimo įstaigų mokėjimo operacijų apyvartos sumažėjimas 2014 m. Be to, 4 iš 5 mokėjimo įstaigų, nevykdžiusių veiklos praėjusį ketvirtį, veiklos dar nevykdė ir 2014 m. ketvirtąjį ketvirtį. Kaip ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, 2014 m. mokėjimo įstaigų sistemoje dominavo kelios mokėjimo įstaigos – didžiausią pajamų ir bendros mokėjimo operacijų apyvartos dalį (atitinkamai 70 ir 72 %) sudarė 3 mokėjimo įstaigų dalis.

AB Lietuvos paštas 2014 m., kaip ir praėjusiais metais, pagal suteiktų mokėjimo paslaugų apimtį užėmė reikšmingą vietą visoje mokėjimo įstaigų sistemoje. 2014 m. šios bendrovės pajamos iš mokėjimo paslaugų teikimo veiklos sudarė 39 proc. visų mokėjimo įstaigų gautų mokėjimo paslaugų pajamų (palyginti su 2013 m., jos dalis smuko 3 %). AB Lietuvos pašto 2014 m. įvykdytos mokėjimo operacijos, kaip ir 2013 m., sudarė 43 proc. visų mokėjimo įstaigų mokėjimo operacijų apyvartos.

VEIKLOS RIZIKĄ RIBOJANČIŲ REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Visos mokėjimo įstaigos vykdė Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatyme (toliau – Įstatymas) nustatytą mokėjimo paslaugų vartotojų gautų lėšų apsaugos reikalavimą, šias lėšas atskyrė nuo kitų fizinių arba juridinių asmenų lėšų ir jas laikė kredito įstaigų

sąskaitose. Ataskaitinę datą 8 mokėjimo įstaigos taikė ir kitą mokėjimo paslaugų vartotojų lėšų apsaugos būdą – buvo sudariusios laidavimo (garantijos) sutartis su draudimo bendrove ar kredito įstaiga šioms lėšoms apdrausti.

2015 m. sausio 1 d. visos mokėjimo įstaigos vykdė Įstatyme nustatytus minimalaus nuosavo kapitalo ir nuosavo kapitalo reikalavimus. 2015 m. sausio 1 d. duomenimis, visų mokėjimo įstaigų nuosavas kapitalas buvo 145 mln. Lt (42 mln. Eur). 2014 m. 2 mokėjimo įstaigos, stiprindamos nuosavo kapitalo bazę, padidino įstatinį kapitalą. Bendras nuosavo kapitalo poreikis (apskaičiuotas taikant vieną mokėjimo įstaigos pasirinktų metodų, patvirtintų Lietuvos banko) minėtą datą sudarė 10 mln. Lt, arba 3 mln. Eur (4 mokėjimo įstaigų šis dydis padidėjo, 2014 m. išaugus jų veiklos apimtims).

Dėl gana mažų mokėjimo operacijų apimčių ir kitų finansinių duomenų, naudojamų skaičiuojant nuosavo kapitalo poreikio dydį, 11 mokėjimo įstaigų nuosavo kapitalo poreikis neviršijo minimalaus Įstatyme nustatyto dydžio (20 tūkst. Eur). Pažymėtina, kad 20 iš 25 mokėjimo įstaigų, kurioms privaloma vykdyti nuosavo kapitalo reikalavimą, apskaičiuodamos nuosavo kapitalo poreikį, taikė B metodą, pagrįstą pastarųjų 12 mėn. mokėjimo operacijų sumos vidurkiu, 2 – C metodą, pagrįstą mokėjimo paslaugų pajamomis ir išlaidomis, ir 3 – A metodą, pagrįstą mokėjimo įstaigos pastoviosiomis pridėtinėmis išlaidomis.